

населених пунктів, слід відзначити розвинений механізм публічно-приватного партнерства, наявність інституцій, що мають відповідний кадровий та науково-технічний потенціал для здійснення проектів розвитку, законодавчу врегульованість питань стратегічного розвитку з урахуванням інтересів держави, регіонів та міст з активним залученням інститутів громадськості.

Література:

1. Буряченко А.Є, Гераймович Л.В. Світовий досвід фінансування розвитку інфраструктури міст. URL: http://iejournal.com/journals/20/2014_6_Buriachenko_Geraimovich.pdf
2. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 06.10.2019).
3. Чевганова В.Я. Європейський досвід інтегрованого розвитку міст / В.Я. Чевганова, О.В. Григор'єва // Економіка і регіон : наук. вісн. ПолтНТУ. – Полтава : ПолтНТУ, 2017. – № 5 (66). – С. 10-14.
4. Щеглюк С. Д. Просторове планування об'єднаних територіальних громад в умовах другого етапу децентралізації: науково-аналітична записка / ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2019. 22 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ – ВИМОГА СУЧАСНОСТІ

Пономарьова Г.Ф.,

доктор педагогічних наук, професор, ректор,

*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

Наприкінці 2019 – на початку 2020 років людство зіткнулося зі всесвітнім спалахом коронавірусної інфекції «COVID-19». У зв'язку з цим усі заклади освіти, у тому числі заклади вищої освіти, в обов'язковому порядку перейшли в дистанційну форму навчання.

Покоління сучасності – це покоління Z (iGeneration, постміленіали), яке народилося в цифровому суспільстві, для них доступний Інтернет не обмежується тільки персональним комп'ютером, це може бути такі гаджети, як мобільні телефони, смартфони, планшети, розумні годинники тощо. Така молодь більш залежна від цифрових технологій, ніж попереднє покоління, майже всю інформацію вона отримує з мережі.

На думку А. Харківської, «стрімкий розвиток цифрових технологій у межах

чергової хвилі науково-технічної революції перетворило їх в органічну складову практично всіх сфер життя людини і суспільства. Таке перетворення було позначено терміном «діджиталізація», тобто перехід «на цифру»» [4, с. 99].

Отже, сучасний рівень розвитку інформаційних, комунікаційних і цифрових технологій остаточно формує нову форму навчання нового століття (цифрового) – дистанційне навчання, однією з перспективних і ефективних систем підготовки майбутніх педагогів.

Дистанційне навчання визнано одним із основних напрямів культурно-освітніх програм ЮНЕСКО, протягом останніх десятиліть воно стало глобальним явищем освітньої та інформаційної культури. Створення дистанційного навчання сприяє отримання освіти усім, незалежно від стану здоров'я, особливостей способу життя, соціального статусу, територіальної віддаленості від закладу освіти тощо. Також запровадження системи дистанційного навчання підтверджено й на законодавчому рівні України. Відповідно до Закону України «Про освіту» та Положення про дистанційне навчання ця форма навчання трактована як індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності здобувача освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [2; 3].

Таким чином, законодавство встановлює такі суттєві ознаки сучасного дистанційного навчання: використання психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій і віддаленість здобувача освіти від науково-педагогічних і педагогічних працівників. Тобто інформатизація освіти та розвиток системи дистанційного навчання пов'язані безпосередньо. І не тільки тому, що комунікація між здобувачем освіти та педагогом здійснюється через Інтернет-ресурси, а й тому, що виникає можливість застосування для навчання цифрових джерел мережі. Це ще одна найважливіша характеристика дистанційного навчання: здобувач освіти може вчитися, використовуючи не тільки друковану довідкову та науково-популярну літературу, а й Інтернет-ресурси (електронні бібліотеки, інтерактивні енциклопедії та словники, віртуальні музеї, освітні форуми, блоги, сайти, соціальні мережі тощо).

В умовах дистанційного навчання викладач і майбутній педагог знаходяться в постійній взаємодії, створеній за допомогою особливих технологій побудови освітнього процесу, форм контролю, методів комунікації, використовуючи Інтернет-ресурси, а також спеціально розроблених організаційно-адміністративних заходів.

До функцій викладача в умовах дистанційного навчання належать: керування процесом навчання майбутніх педагогів, створюючи ефективну комунікацію та суб'єкт-суб'єктну взаємодію у віртуальному середовищі; створення комфортної психологічної обстановки, забезпечуючи своєчасну

підтримку, зворотний зв'язок; формування мотивації до навчання, залучаючи їх до інтерактивного обговорення складних і дискусійних питань і проблем. Організуючи дистанційне навчання, викладач повинен працювати в умовах розподіленого часу, бути комунікативним, внутрішньо добре організованим. А також враховувати зворотній зв'язок – важливий інструмент, за допомогою якого науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої педагогічної освіти можуть контролювати свій прогрес у досягненні цілей навчання.

Для успішного проведення дистанційного навчання як форми ефективної підготовки майбутніх педагогів заклади вищої освіти можуть активно використовувати платформу Moodle – модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), дистрибутив якої розповсюджується безкоштовно як Open Sourceпроект (ліцензія GNU GPL). За допомогою цієї платформи здобувач вищої освіти може дистанційно ознайомитися з навчальним матеріалом, який подається в різному форматі (документи Microsoft Word, презентації Power Point, файли PDF, електронні посібники, відео тощо), виконати завдання і відправити результати їх виконання на перевірку викладачеві, пройти самостійно або під наглядом викладача електронне тестування тощо.

До форм дистанційного навчання, які може застосовувати викладач, відносяться: чат-заняття, які проводяться синхронно, тобто всі учасники мають одночасний доступ до чата; веб-заняття (дистанційні семінарські, практичні, лабораторні заняття, конференції, ділові ігри тощо), які проводяться за допомогою засобів телекомунікацій та інших можливостей Інтернет-ресурсів; телеконференції, які проводиться на основі списків розсилки з використанням електронної пошти [1].

Отже, одним із найважливіших вимог, що суспільство висуває сьогодні до системи вищої освіти, є якість, доступність, економічність, технологічність, соціальна рівність, індивідуалізація. Тому вся система вищої освіти та учасники освітнього процесу перебудувалися на нову форму навчання, яка вимагає чимало часу і ресурсів для проведення занять в новому для всіх форматі – дистанційному.

Література:

1. Гевко І., Невмержицька О. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в сучасній концепції дистанційного навчання. Молодь і ринок. 2019. № 2. С. 41–45.

2. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. № 466 (із змінами № 761 від 14.07.2015 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (із змінами № 725-

IX від 18.06.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 18.08.2020).

4. Харківська А. А. Формування та розвиток цифрової компетентності педагога в системі навчання впродовж життя – вимога часу. Проблеми інженерно-педагогічної освіти : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. – Х. : Вид-во УІПА, 2020. – № 66. – С. 98–105.

ПЕДАГОГІЧНА КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Рябокін С.І.,

*кандидат педагогічних наук, директор Красноградського педагогічного фахового коледжу Комунального закладу,
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

А. Харківська стверджує: «Загальновизнаним сьогодні є той факт, що зміни, які відбуваються у ЗВО України, докорінно перетворюють систему підготовки спеціалістів і, відповідно, істотно змінюють критерії її відповідності запитам сьогоденного суспільства» [3, с. 260].

Ці зміни, пов'язані із потужним впливом діджиталізації, глибоким проникненням інформаційно-цифрових технологій в усі аспекти життя сучасного суспільства, зумовили перетворення в організації освітньої діяльності, виникнення нових форм взаємодії її учасників, принципово нових моделей спілкування, комунікації викладача і студента.

Педагогічна комунікація – це система взаємодії педагога зі здобувачами освіти, що відбувається за допомогою вербальних і невербальних засобів, комп'ютерного зв'язку з метою обміну інформацією, управління процесом, регулювання відносин тощо.

Як система соціально-психологічної взаємодії викладача і студента, педагогічне спілкування спрямовується на створення оптимальних умов для спільної діяльності. У професійно-етичному аспекті вимагає від викладача морального досвіду, спеціальної підготовки технологічної взаємодії. За змістом і сферою функціонування має бути професійним, орієнтованим на виконання соціального замовлення – формування особистості студента, підготовка конкурентоспроможного фахівця [1].

Використовуючи сукупність вербальних, образотворчих, символічних засобів, педагогічна комунікація одночасно реалізує перцептивну та інтерактивну функції. Упорядковуючи взаємодію суб'єктів освітнього процесу, вона може бути функціонально контактною і дистанційною, координаційною,